

ПРО КОНТРОЛЬ ЗА СПЛАТОЮ ЄСВ

*Лубенська А.В., здобувач вищої освіти,
a.lubenskaya99@gmail.com*

*Науковий керівник: Ковальова Т.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній Університет*

Сучасне ринкове господарювання та економічна ситуація України потребують від державного апарату рішучих дій для встановлення сприятливих умов у питанні ведення бізнесу. У той самий час політика держави щодо скорочення витрат та зростання податкового навантаження на підприємства викликає обурення суспільства. Певною мірою дану проблему можна вирішувати за допомогою модифікації існуючого законодавства та справедливих змін, які б враховували інтереси всіх сторін, причетних до цього питання. Впровадження єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) допомогло зробити взаємовідносини між його платниками та державою більш спрощеними та зрозумілішими, полегшити процедуру справляння платникам і адміністрування контролюючим органам та збільшило доходи до страхових фондів.

До 2011 року вітчизняна система державного соціального страхування складалася з чотирьох фондів та характеризувалася великою кількістю законодавчих актів, постійною зміною форм соціальної страхової звітності, порядком їх заповнення та термінами подання, кількістю платіжних документів для перерахування заборгованості за внесками.

З метою підвищення ефективності діяльності системи соціального державного страхування, спрощення відносин платників з фондами державного страхування, збільшення фінансових надходжень та вирішення проблем фінансування витрат було прийнято Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, яким передбачалося введення ЄСВ з 1 січня 2011 року [1].

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування - консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового

державного соціального страхування (соціальні гарантії на випадок безробіття, нещасних випадків чи професійних захворювань, пенсійне забезпечення та інші виплати) [1].

Адміністрування єдиного соціального внеску включає в себе ідентифікацію, облік платників ЄСВ та об'єктів оподаткування, сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою ЄСВ відповідно до законодавства.

Нагляд за дотриманням законодавчих вимог щодо коректного нарахування та сплати єдиного соціального внеску підприємцями здійснюється спеціальним, уповноваженим на виконання цих функцій, контролюючим органом [2, стор.43].

Спочатку функція адміністрування була покладена на Пенсійний фонд України, ЄСВ сплачувався саме на його рахунки, після цього ці суми розподілялися серед фондів соціального страхування. У березні 2013 року було створено Міністерство доходів і зборів, що узяло на себе функцію контролю всіх операцій, пов'язаних із нарахуванням та сплатою ЄСВ. У травні 2014 року, створена шляхом реорганізації Міністерства доходів і зборів, Державна фіскальна служба України перебрала на себе функцію адміністрування ЄСВ. 18 грудня 2018 року прийнято рішення про поділ Державної фіскальної служби на Державну податкову і Державну митну служби, внаслідок чого саме Державна податкова служба взяла на себе всі обов'язки з реалізації державної політики у сфері адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і наразі виконує всі функції пов'язані зі здійсненням розрахунків за соціальним страхуванням населення.

Тож ефективний розподіл функцій та завдань між органами державного апарату є надважливим, значущим кроком у досягненні мети вдосконалення контролю за розрахунками ЄСВ.

Задля покращення ефективності діяльності всієї системи державного соціального страхування низкою один за іншим були прийняті декілька нормативно-правових актів, які визначають процедуру нарахування і сплати єдиного соціального внеску, а також регулюють питання, пов'язані з адмініструванням ЄСВ (Табл.1).

Таблиця 1 – Законодавче забезпечення вдосконалення контролю за сплатою ЄСВ

Дата	Нормативно-правовий акт
08.07.2010	Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [1];
27.09.2010	затверджений постановою правління Пенсійного фонду України «Порядок взяття на облік та зняття з обліку в органах Пенсійного фонду України платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [3]
14.04.2015	наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [4]
20.04.2015	«Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», затверджена наказом Міністерства фінансів України [5]

Також в Україні було створено державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування, до якого входять реєстр страхувальників і реєстр застрахованих осіб.

Окрім того, задля покращення контролю питань, пов'язаних із нарахуванням та сплатою ЄСВ підприємцями та громадянами, законодавством була удосконалена регламентація таких питань:

- зазначено, що є базою нарахування та утримання ЄСВ;
- встановлений базовий звітний період для нарахування ЄСВ;
- визначено мінімальний страховий внесок;
- затверджено розміри ставок ЄСВ, які залежать від категорії платників та бази нарахування внеску;
- регламентовано порядок внесення сум ЄСВ;
- встановлено порядок подання звітності платниками ЄСВ до податкового органу;
- прописано відповідальність та штрафні санкції, які застосовуються до платників ЄСВ у разі порушення законодавства та невиконання вимог щодо сплати єдиного внеску та подання звітності.

Слід зазначити, що розпочата у 2015 році система державного соціального страхування сьогодні знаходиться в стадії активної модернізації. Ключовою метою реорганізації при цьому визначено: підвищення ефективності управління, скорочення та оптимізація

витрат на управління та спрощення обслуговування застрахованих осіб і роботодавців.

Таким чином, запроваджений з 1 січня 2011 року єдиний соціальний внесок безумовно став позитивним кроком у реформуванні системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні. Його введення покращило систему соціального страхування та удосконалило систему контролю і гарантій застрахованих осіб. У той же час, наразі ще існує ряд недоліків у сфері справляння ЄСВ, що зумовлює потребу більш детального опрацювання і нормативного врегулювання проблемних питань.

Література.

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

2. Гарна С.О., Малахова А.В., Шнурко А.М. Переваги та недоліки впровадження єдиного соціального внеску. Інноваційна економіка. 2013. № 2. С. 43-45.

3. Порядок взяття на облік та зняття з обліку в органах Пенсійного фонду України платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: постанова правління Пенсійного фонду України від 27.09.2010 № 21-6. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0995-10>.

4. Порядок формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Наказ Міністерства фінансів України від 14.04.2015 р. № 435. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0460-15>.

5. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: наказ Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15>.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Максимов А.В., здобувач вищої освіти, arturvolk711@gmail.com

*Науковий керівник: Марченко О.І., к.е.н., доцент
Університет державної фіскальної служби України*

Глобалізація економічних ринкових процесів покращує умови існування та ведення підприємницької діяльності, але значно